

A

ackurat adv. *akkuratt* el. *akkurat* el. *akurat* precis, just, exakt; *akkuratt!* precis så! det stämmer! (GL); *akkuratt måva* nymålåd (RL).

afton m. *aft/a*, *-an*, *-nar*, *-nane* afton (används speciellt som efterled för att beteckna särskilda högtider).

agg s. *agg*, *-et*, *-*, *-* ovlja, avoghet; *han hade agg te ongar* han tyckte inte om barn (ÅC).

agn n. *angn*, *-et*, *angn*, *-é* (fisketerm) bete, lockmat, jfr *bete*.

akta v. *akt/ar*, *-a* el. *-e*, *-a*, *-a* hålla undan för något farligt, (refl.) vara försiktig.

akter adv. *atter* tillbaka; (uttr.) *atter ô fram* fram och tillbaka (GL).

akter m. *atter*, *-n*, *-*, *-* bakre del av fartyg.

akterbåd n. *atterbô*, *-t*, *atterbô*, *-é* se *bakbåd*.

akterfäst f. *atterfest*, *-é*, *atterfest/er*, *-ene* aktre förtöjnings-tamp på fartyg, jfr *fäst*.

akterpå prep. *atterpå* bakpå, på fartygets bakre del; *atterpå skuda* på skutans akter (GL).

akterspegel m. *atterspij/el*, *-eln*, *atterspej/kr*, *-lane* aktre och övre del av ett fartygs akterskepp.

akterut adv. *atterud* riktning rakt bakåt sett ur ett fartygs färdriktning.

aktre adj. *attre* som är placerad längre bak, jfr *attare*.

al f. *al*, *-é*, *-ar*, *-ane* trädslaget *al*.

aldrig adv. *allri* aldrig.

all pron. *all*, *all*, *alle* 1. varje; (uttr.) *i alle fall* el. *jalle fall* i varje fall, hur som helst, dock (SL); 2. samtliga, alla slags, varenda.

allaredan adv. *allerea* redan.

allihop, **allihopa** pron. *allihob*(*ba*) allihop.

allright interj. *âl rejt* el. (*h*)*åll rejt* okej, all right.

allt adv. (uttalas kort) *a* el. *all* nog, visst, väl, minsann;

de e'a bra det är väl bra, det blir bra (SL); *de kan je'a jära* det kan jag väl göra (SL); *vi rev'a jong okkse!* vi plockade (minsann) ljung också (GK).

alltid adv. *allti* el. *áliti* alltid.

alltihopa pron. *alltihobba* alltihop, jfr *allting*.

allting pron. *alltingen* allting, jfr *alltihopa*.

alltöver adv. *allåver* överallt.

alm f. *alm*, *-é*, *-ar*, *-ane* trädslaget *alm*.

almanacka f. *almenakk/a*, *-a*, *-er*, *-ene* kalendarium, kalender.

aln f. *aln*, *-é*, *-ar*, *-ane* längdenhet om två fot.

ampa v. *amp/ar*, *-a* el. *-e*, *-a*, *-a* (särskilt om barn) vara orolig, vara rastlös, vara kinkig; *gluda å ampa!* sitt still! (GL).

ampot adj. (oböjl.) *ampete* (särskilt om barn) orolig, rastlös, kinkig.

an adv. *a:n* 1. (i uttr.) ligga tätt åt; *ligge a:n* ligga tätt intill något (GL), jfr *intill*, *jämte* och *kloss*; 2. (i uttr.) att något går för sig; *de kan'a gå a:n* det kan väl gå an (GL).

ana v. *an/ar*, *-a* el. *-e*, *a:n/te*, *-t* förnimma, ha en svag känsla av.

and f. *an*, *-é*, *énn/ar*, *-ane* and, ejder.

anda v. dep. *ana* andas, inta luft i lungorna; *no kan je ana* nu kan jag andas (ut) (GL).

andbar adj. *anebar*, *-t*, *-1* tjänlig att inandas; 2. för att beskriva luften när vädrets egenskaper gör att det bildas ett fuktmoln av utandningsluften.

ande s. *ane*, *aan*, *-*, *-* anda, andetag; *tabba aan* tappa andan (GL).

andlös adj. *anelös*, *-*, *-e* som tappat andan.

andpusten adj. *a:npust/en*, *-et*, *-ne* andfådd.

andra räkn. *annre* andra.

andöva v. *andöver*, *-a* el. *-e*, *andöff/te*, *-t* med årorna förhindra att båten driver (exempelvis på grund av vind).

anka f. *angk/a*, *-a*, *-er*, *-ene* sammanfattande namn för vissa andfåglar.

ankare n. *angker*, *-t*, *angker*, *-é* ankare.

ankel f. *akkl/a*, *-a*, *-er*, *-ene* ankel, fotknöl.

ankra v. *angkr/ar*, *-a* el. *-e*, *-a*, *-a* med ankare hålla fartyg på plats.

anlag n. *anlaw*, *-et*, *anlaw*, *-é* naturlig fallenhet, talang.

annan pron. *aan* el. *a:n*, *-t* annan, jfr *annanvar* och *hinannan*;

noggen aan någon annan (GL); *nogge aant* något annat (GL); *ett sôm a:nt, ett sôm aant* ett som annat (SL); *ingen aan* ingen annan (GK).

annanvar räkn. *annvar* el. *annör* el. *ann(h)örr*, -*t* varannan; *annör gang* varannan gång (GL).

annorledsare adv. *ansare* annorlunda, inte likadan.

ante s. *ante*, - , - , - en sorts insats i poker där alla spelare lägger en lika stor insats.

apel m. *åb/ell*, -*eln*, -*lar*, -*lane* trädslaget apel.

apelsin f. *apelsin*, -*a*, -*er*, -*ene* apelsin.

arbeta v. *arbe:r*, *arbe:*, *arbe:* el. *arbette*, *arbe:* el. *arbet* jobba, knoga, slita, jfr *jobba*; *på de stælt får du arbe: hartt* på det stället får du arbeta hårt (SA); *sôm ve sled å arbe:* el. *sôm ve sled å arbette* som vi slet och arbetade (SA, GL); *hø arbe:r du me?* vad arbetar du med? (SA); *di kan inte arbe:* de kan inte arbeta (WC).

arbetare m. *arbed/are*, -*arn*, -*are* el. -*rar*, -*rane* 1. person som arbetar; 2. person som försörjer sig på sitt kroppsarbete.

arbete n. *arbe:* el. *arbedde*, *arbe:t* el. *arbeddet*, *arbe:* el. *arbedde*, *arbeé* el. *arbe:ne* el. *arbeddene* jobb, syssla, uppgift, jfr *jobb*; *har du arbe:?* har du arbete? (SA); *no går je te arbe:t* nu går jag till arbetet (SA).

armkrok m. *armekrog*, -(*e*)*n*, -*ar*, -*ane* armbågsveck; *gå i armekrog* gå arm i arm (GL).

arton räkn. *artt(e)n* arton.

ask f. *ask*, -*é*, -*ar*, -*ane* trädslaget ask.

asp f. *asp*, -*é*, -*ar*, -*ane* trädslaget asp.

assurans m. *assurans*, -*en*, -*er*, -*ene* försäkring.

attare adj. (komp.) *attåre* bakre, jfr *aktre* och *bakare*.

auktion f. *akkfon*, -*é*, -*er*, -*ene* m. *akkfon*, -*en*, -*er*, -*ene* marknad där den högstbjudande får köpa den utauktionerade varan av säljaren.

av adv. prep. *då* el. *å(v)* 1. av; *kan du ta då'n?* kan du ta av den? (GL); *järe då'n* göra av den, ställa den någonstans (WC); 2. *åv'et* av det (KL); *hø ska du järe å de?* vad ska du göra av det? (GL).

avdelning f. *avdelning*, -*é*, -*ar*, -*ane* sektion.

avisa f. *avis/a*, -*a*, -*er*, -*ene* tidning, dagstidning, se bild.

avundsjuk adj. *avensygg*, - , -*e* missunnsam.

axel m. *aks/el*, -*eln*, -*lar*, -*lane* föremål som är vridbara kring sin egen längdlinje.

axel f. *aksel*, *aksl/é*, -*ar*, -*ane* kroppsdel mellan halsen och överarmens slut.

axelled m. *akselle:*, -*n*, -*ar*, -*ane* axelled.

B

babord adv. s. *babot* 1. på eller åt vänster; 2. vänster sida på fartyg.

back m. *bakk*, -*en*, -*ar*, -*ane* låda, tråg.

backa f. *bakk/a*, -*a*, -*er*, -*ene* (fisketerm) långrev, redskap bestående av en lång lina på vilken sitter 50–100 krokor med 1–2 meters mellanrum; *ve höllte på å fiska me bakka* vi höll på och fiskade med backa (SL).

backa v. *bakk/ar*, -*a* el. -*e*, -*a*, -*a* röra sig bakåt.

backe m. *bakk/e*, -*en*, -*ar*, -*ane* höjd, kulle.

backot adj. (oböjl.) *bakkete* backig, kuperad.

backspegel m. *bakkspijjel*, -*eln*, -*lar*, -*lane* backspegel.

backstuga f. *bakkestôvv/a*, -*a*, -*er*, -*ene* stuga med liten jordplätt som står på ofri grund och som ofta bebos av mindre bemedlade personer.

bagare m. *bag/are*, -*arn*, -*are* el. -*rar*, -*rane* bagare.

